

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
Львів, РИНОК Ч. 10. П. ПОВ.
Телефон Редакції 240-41
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло, Львів
Кошто: П. К. О. Львів 504 060.
Банку Чеських Ланон
Прага „Діло“.
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
чвертьрічно 15.00 „
піврічно 30.00 „
річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ.
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ 6-НИ „ДІЛО“ В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Чехи за незалежністю України.

Поважний господарський чеський тижневик „Обход“ (ч. 32, з 10. ц. м.) містить велику статтю, присвячену українським справам, під наголовком „Берлін—Прага—Одеса“. Згаданий тижневик доказує, що Німеччина сильно зацікавлена у підтриманні концепції незалежної України з уваги на свої господарські інтереси. Тим німецьким плянам ніхто не зможе стати на перешкоді. Автор статті спирається у своїх думках на достовірних джерелах інформації про пляни Третьої Німеччини. Реалізацію своїх плянів Німеччина мусить почати якнайшвидше.

У реалізації тих плянів зацікавлені теж чехи, які з власної господарської та політичної користи будуть співпрацювати з Німеччиною в її українських плянах.

Статтю „Обходу“ зreferував теж чехословацький „А-Зет“, який у своїх коментарях зайняв одностороннє становище з „Обходом“. Чехи обіцяють собі з підтримки українських державницьких змагань навіть більш користи від Німеччини, спираючись на культурному та племінному споріднені з українцями.

Широка господарська розбудова Карпатської України

З УЧАСТЮ НІМЕЦЬКИХ ТА ЧЕСЬКИХ КАПІТАЛІВ.

Як інформує пресова канцелярія Карпатської України, минулої суботи (12. ц. м.) відбулася в Хусті господарська нарада карпатської української влади під проводом прем. о. Волошина, у привності представника війська. Пп. Гуснай і Ключурак здали звіт з поїздки до Праги, повідомляючи що центральна влада одобрива плян господарської розбудови Карпатської України, пропонує делегатами. Чеські промисловці згодні вкласти значні капітали в розбудову промислу Карпатської України.

НІМЕЦЬКЕ ТОВАРИСТВО ДЛЯ РОЗБУДОВИ
КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ПІД ПРОТЕКТОРАТОМ
МАРШ. ГЕРІНГА.

У найближчих днях з Берліна виїде до Ху-

сту німецька делегація, зложена з господарсько-промислових експертів, щоб обговорити форми співпраці у розбудові промислу Карпатської України. У Берліні повстало спеціальне товариство для господарської розбудови Карпатської України; протектором того товариства є прем'єр і маршал Герінг, що як виконавець господарського пляну є справжнім господарським диктатором Німеччини.

У справі розбудови Карпатської України передбачено прискісну розбудову Хусту й інших міст. Далі беруть під увагу меліорацію ґрунтів і пасовищ, комасацію та зорганізування господарства на зразок Швейцарії. На цю розбудову чеські й німецькі фірми рішуче виписувати зачет у висоті 100,000,000 чеських корон.

Цивільне населення Карпатської України

ВИЛОВЛЮЄ СИСТЕМАТИЧНО ДИВЕРСАНТІВ ТА ЛІНЧУЄ ЇХ.

НАМАГАЛИСЯ ЗІРВАТИ ВОДНУ ГАТЬ.

Через південний та північний кордон Карпатської України далі переходять диверсійні ватаги, зложені з чужинців; їхнім завданням є робити саботажі і цим способом викликати враження, що це само населення держави бунтується проти уряду.

Ці спроби кінчаються неуспіхом, бо населення Карпатської України помагає владі переслідувати диверсантів. Зокрема вздовж північного й південного кордону цивільне населення поставило ланцюг стійок, через які нелегко продертися.

У кількох випадках населення злічувало диверсантів.

Влада Карпатської України назначила грошові нагороди: хто приведе диверсанта на поліцію, дістане 500 корон, хто зловить диверсанта в лісі 100 корон, хто зловить загін — 3,000 корон.

У прикордонних околицях обов'язує винятковий стан, тому диверсантам загрожує смерть.

На шляху в Полянні (над Тисою) знайшли робітників бомбу з годинниковим механізмом, закордонного виробу.

Фенцик висилає партизанів на Карпатську Україну.

Фенцик заявив, що його однопартійці, члени організації „чорних сорочок“, почали партизанську акцію в Карпатській Україні; він

твердить, що ця організація має 15,000 членів. Без сумніву цих партизанів озброїли мадяри.

Прометеїзм

та конструктивізм галицьких українців.

(З ПРИВОДУ СТАТТІ Ф. ЧЕРВІСЬКОГО
У „ПОЛІТИЦІ“)

Львів, 14. листопада 1939.

Сильна реакція українського громадянства у Галичині на закарпатські події викликала по польській стороні і здивування і обурення. Польська преса й окремі польські громадяни (маємо на увазі тих поляків, які думають політичними категоріями та з якими взагалі можна на ці теми приватно розмовляти) отверто признаються, що вони в українських настроях не орієнтувалися, що для них чимало дечого в українській політичній думці неясне, та що вони пропускаючи навіть спротив українців проти концепції прилучення Закарпаття до Мадярщини — всетаки не передбачували, що він буде такий різкий і загальний. Таким робом деяких поляків здивувало само українське становище, бо вони, ці польські громадяни, рахували, що для галицьких українців такий рішальний критерій це приналежність якоїнебудь європейської держави до просовітського чи протисовітського блоку, отже — мовляв протимадярський український тенденції повинні б найти протитягу у факті протисовітського характеру нинішньої Мадярщини. Інші знову поляки розуміють краще суть українського становища у справі спільного польсько-мадярського кордону, але дивує їх форма, в якій те становище проявилось. І тому тепер на сторінках поважної польської преси та в колах польської журналістики ведеться на цю тему досить жива дискусія.

Ця дискусія — це прояв позитивний, бо спонукує польську сторону не тільки взагалі цікавитись українською тематикою, але й розуміти українську політичну думку. І тому ми не маємо претенсій навіть за помилки, які у тій дискусії роблять польські публіцисти. Навпаки, нашим завданням є влекшити їм їхні зусилля — пізнати українців.

Ось нпр. дивує п. Францішка Червіського („Польський та західно-український імперіалізм“, „Політика“ з 10. ц. м.), що „галицькі українці є одночасно приятелями і Гітлера і Бенеша“. (В той спосіб названий публіцист лаяльно формулює прихильне становище українців для німців у справі австрійського аншлюсу чи прилучення Судетів і прихильне становище українців для Праги у справі залишення Закарпаття при ЧСР, при чому слушно п. Ч. підкреслює, що те саме становище мали ми і в тих часах, коли ще діяв чесько-совітський пакт, — хоч ми були і є протисовітської орієнтації). Але це тільки на перший погляд парадокс. Його тайна дуже проста й вона висловлюється у тій самій засаді, що об'являє всі держави й усі недержавні народи: українська політика (чи політична думка) є самостійна і незалежна від якихнебудь чужих (польських, московських, чеських чи німецьких) тенденцій. Далі — нема чейже у світі двох таких держав і народів, що їх інтереси покривались би на 100% себто: коли казати про ревізіонізм, як міжнародно післяверсайську течію, то так само, як інший зміст ревізіонізму об'являв німців, італійців чи мадярів, ба навіть поляків, так само інший його зміст для українців. Тоді, коли взагалі післявоєнна Європа ділилася на табор ревізіоністичний та антиревізіоністичний (цей поділ давно анахронічний) ми на цьому самому місці виразно підкреслювали: ми є ревізіоністами супроти версайської політичної системи, в якій тошківість не відома та яка є некомпетентна і шкід-

№. акт. VI. I. Pr. 559/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia miejscowego. — Sąd Okręgowy, Wydział VI karzy w Lwowie, w składzie Przewodniczący Wiceprez. S. O. Z. Malicki, Sędziowie S. S. O. dr. Łocher i S. S. O. R. Michale, w sprawie konfiskaty czasopiisma pt. „Dilo“ z daty Lwów dnia 23. X. 1938 r. do Syg. VI. I. Pr. 559/38 na posiedzeniu miejscowym w dniu 29 października 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego w Lwowie postanawiając: 1) w sprawie konfiskaty czasopiisma pt. „Dilo“ z daty Lwów 23. X. 1938 r. zasądzić: a) w usterpie od słów „ukraiński polityk“, b) w usterpie od słów „Ukraina“ do słów „nacionalnoji okremieniznosty“, c) w usterpie od słów „Os zistawlennia“ do słów „nacionalnoji polityk“, d) w usterpie od słów „Na praporach“ do słów „subotinnam“, 2) w artykule pt. „Anglijska preza o rozawu Karpatyckoi Ukrainy“ w usterpie od słowa „Sobornyyki“ do słów „Czecho-Słowaczszyny“ zmniejszyć 1) wymi. z art. 170 k. k. ad 2) zbrodni z art. 154 § 1 i 2 k. k. zarządzić aniszczenie całego nakładu i wydać w wymi. §. 493 pk. nakaz dalszego rozpowszechniania tego piisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopiisma nakaz, by oznaczenie ni. zdejście umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17/12. 1862 Dapp. Nr. 6 ex 1863 tj. sąsądzenie za prz. kroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie: Ad 1) wymienione usterpy w sposób tendencyjnie fałszywy przedstawiają położenie państwowości ukraińskiej w Polsce, a w taki sposób sterzą nieprawdziwe wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny, ad 2) wymienione usterpy propagują ukraińskie nacionalistyczne hasła separatystyczne. Według §§. 487, 489 493 pk. oraz §§. 36 i 37 ust. prz. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący Z. Malicki wr. Wiceprez. S. Okr. Protokulant: Mr. Barabola wr. Za zgodność: w z. Kol. kier. sekretariatu.

КІР

Львів, Уейського 6. Тел. 280-88.
СТАНІСЛАВІВ, 3-го Мая 4. П. тел. 255.
П Л Я Н И

КОШТОРИСИ
БУДОВИ

аліва для українців, але наш ревізіонізм торкається східної а не середньої Європи — і тому ми були разом з німцями і поляками проти проекту східного пакту, який стабілізував територіальний стан на Сході Європи. Коли ми були такими ревізіоністами та германофілами, як це деякі поляки хотять у нас вмовити, що ми німці є, то ми повинні би напр. сумувати з приводу польсько-німецького пакту, тимчасом щаз українська преса прийняла його як факт для української національної ролі позитивний: бо ми волеємо, щоб і Польща і Німеччина мирно ладнали свої спори стоючи на спільній протисовітській платформі, ніж мали б воювати з собою при існуванні рапальської концепції (союз Німеччини і Росії) — з користю для Совітів і без ніякого хісна для долі українського народу у Польщі.

Тому й ми дійсно симпатизували з націоналістичним і визвольницьким рухом судетських німців, признаючи повну правду словам Гітлера, що Господь не на те сотворив сім мільйонів чехів, щоб вони панували над 3/4 мільйонами німців плюс стільки то інших „меншин“. Здається, що нічого теж ближче мотивувати радість українців з приводу перемоги у Мінхені засади етнічного принципу як підвалини для нової мапи середньої Європи. Очевидно, ми були політичними чехофілами остільки, оскільки мали перед собою дилему: Чехословаччина чи Мадярщина. Але наше чехофілство кінчалось з ментом, коли ми бачили неперетність чехів боронити речі, яких оборонити не можна було, та триматися дупко концепції, які відразу були фальшиві. Мавмо на увазі духа саме тієї чеської політики, яку персоналізував Бенеш: демократія, якої справжнім змістом була культурна і політична супрематія чехів на всьому просторі чехословачької держави, та пацифізм Ліги Націй, якого справжнім змістом була віра у військову силу та протекцію — Совітів. І тому не тільки ми не жаліли Едварда Бенеша, але вбачали в його упадку підтвердження наших давніх тверджень, що їх постійно на цьому місці повторюємо: не можна у політиці жити фікціями, а хто їх в пору не позбудеться, той мусить на ціл своїй самоті вийти як найгірше.

Тому не бачимо ніякої суперечності між політичним чехо- та германо-філством українців і навіть такими есентами, наприклад закордонної політики Польщі, як П. формулює т. зв. прометейський план. Не буде тієї суперечності тоді, коли п. Червіський доповнить величезну і засадничу прогалину, яка існує в його прецизних міркуваннях (гляди огляд преси у вчорашньому числі), а саме коли додасть і підкреслить головну передумову практичного здійснення прометейського плану розподілу Росії: він є цілком нероздільний і творить також фікцію, якщо його не попередить значна поправа долі українців поза границями Совітів. Бо не можна будувати державної України над Дніпром без українського активу зноза Совітів, а щоб той актив зробити дієвим для такої співпраці — треба його підготувати психологічно: бої підготовки — при всьому його найбільшому асоціальному (не партикулярному) патріотизмі не буде, якщо український народ не знає, що і його власний, вужий, тутешній галицький інтерес каже йому співпрацювати з тими неукраїнськими силами, які — теж з свого інтересу — йдуть на поділ Росії і сприяють концепції державної України над Дніпром.

Тому п. Червіський грубо помиляється, коли каже, що українські „прометейсти“ не зацікавлені в долі українського народу у Польщі. Не говоримо про ті гуртки колишніх наддніпрянських політичних емігрантів, які дійсно, висунивши свою політичну концепцію і ставши активними політичними діячами на одній частині українських етнічних земель у Польщі, розійшлися з більшістю місцевого українського громадянства і переживають нині трагедію людей, які втратили одну свою батьківщину та не злобули другої, хоч живуть далі на рідному ґрунті. Але маємо враження, що було б найбільш ризиковано, бо навіть миналося би отверто з правдою — утворювати той український гурт авіанців прометейської ідеї з усією українською наддніпрянською політичною еміграцією, зокрема з її відповідальним осередком: теза, що зріст українського національно-політичного, культурного й господарського потенціалу на

землях у Польщі, Румунії та ЧСР є реально-політичною передумовою успіху розподілу Росії — стала вже аксіомою і ввійшла так глибоко у переконання кожного українця, без огляду на його територіальне походження та партійну приналежність, що про це навіть ніхто з українців не дискутує.

І тому — на нашу думку — нема теж суперечностей поміж ідеєю прометейзму та тим гоном збільшувати свій політичний і культурно-господарський потенціал у галичан, що його п. Червіський називає „західно-українським імперіалізмом“. Від років пишемо і мотивуємо, що польська політична думка мусить зясувати собі: чи зріст української культури й економіки та той зріст української організованості, який проявляється в існуванні густих рядів політично свідомих українських мас, є для польської держави позитивним чи негативним явищем. Сьогодні все ще маємо під цим оглядом лаутанину: бо існує кілька українських державних гімназій, існують легальні товариства й установи, існує (хоч купе) приватне шкільництво, працює спіраційне на законодавство українська кооперація, прем'єр говорить з соймовою трибуною, що в інтересі держави є, щоб усі громадяни, без огляду на національність,

були ситі і грамотні, але одночасно вічно чуємо і читаємо, що українські господарські установи, які підносять добробут українських мас, та культурні установи, що підносять їх освітній рівень, — це для Польщі небезпека і загроза: за саме посудження, що польська організація співпрацює з українцями — вона вносить скаргу до суду, як за образу (гляди: новинка про судовий процес „Сполем“).

Вся концепція колишнього вояводи Борковського, передана у „Політиці“ п. Червіським, спірється саме на тезі, щоб виключити українську конструктивну працю, політичну та культурно-господарські амбіції галицьких українців, у загальний польський державний план, більш-менше так, як це зробила австро-угорська монархія з працею і амбіціями поляків. Шумна назва „західно-українського імперіалізму“ — це тільки декоративна фраза. Галицькі українці не думають про те, щоб когось „підбивати“, тільки щоб витворювати на своїй території такі цінності, які мали б тривку вартість для всієї нації. Це звучить багато скромніше. Ще скромніша дійсність, яка каже українцям зводити свої амбіції та свою енергію до боротьби за самі можливості такої творчої конструктивної праці.

Сучасне й минуле.

Гучно відсвятковано XXI роковини „великої непереможної“ жовтневої революції. Відсвятковано в Москві, в Києві, Харкові, Одесі. Відсвятковано всюди, демонструючи величезну кількість війська всіх родів зброї на страх усім ворогам, зверхнім і внутрішнім. Виголошено силу зброєю з погрозами на адресу цих зверхніх і внутрішніх ворогів, з вихвалюванням своєї міцї, своєї внутрішньої єдності, згуртованості, з маніфестуванням Москві відданості і любови окупованої України.

Вже саме це безперестанне запевнювання цілого світа про свою міць має характер, ніби хочеться і самих себе переконати в цьому, переконати ніби й справді окупована Україна примирилася з своєю долею, цілком задоволена з свого становища й нічого більше для себе не бажає.

Але в тому то й річ, що розуміння з совітських керівників не можуть не усвідомлювати собі справжнього стану річей. Але в тому то й річ, що навіть коли війська уявляє собою справжню вартість, то й тоді не все воно може перемогти! Бо трафарементом уже стало, що війська може винишати матеріальні цінності, але жадні танки, літаки, змоторизована піхота, тощо, не може не то що знищити націоналістичної ідеї, але навіть перемогти її. Всіма засобами, фізичними й моральними не можна перетворити, скажім, німця чи поляка на чеха. І ніби цілком наверх аденационалізовані ірландці виборюють собі державну незалежність.

І неважко соціалізація чи советизація можуть винишати націоналізм? Цілком можливо, що соціальне визволення може на деякий час поставити національне питання на другий план, але тільки на деякий час. Адже і Чехо-Словаччина була соціалістичною республікою, а це не перешкодило, що кривз в ній вибухли такі гострі національні проблеми.

Мимоволі нагадуються часи на Наддніпрянській Україні перед світовою війною. Якись 25 років тому. Мій Боже! Чи можна було тоді мріяти навіть про якийсь натак на поліпшення долі України? З одного боку чи не наймогутніша держава в світі, з удосконаленням та розгадуванням жандрально-поліційним апаратом, адміністратцією, судом, військом, а з другого дослівно купка (бо всіх можна було перелічити на пальцях) якись фанатиків-інтелегентів на чолі сплячого, національно цілком неосвідомленого, байдужого, багатоміліонного українського народу.

З катебри Державної Думи, з клубу „Руських націоналістів“, зі шпальт „Нового Времени“, „Кієвлянина“, „Кієва“ зливали поминув все українське. Пинки, Шумлягини, Савенки, Сторожени, Шоголеви, Реніковичи виразилися у вигадуваних теоріях про походження, про історію українського народу, про його мову, в вигадуваних наклепах на українських діячів, в ширеній „найвигіднішій факції“ про кількість пруських марок, австрійських корон, що їх одержували ці українські діячі.

Українські газети мусили зносити самоволою і знущання цензури. „Просвіта“, українську кооперативу, клуби, все це ретині візантійських часів з років 1905-1906, ліквідували, закривали, їх діячів притягали до суду й, всна річ, засуджували. Саме слово: „Україна“, „український“ вважалося майже за кляксивальну революцію. „Ма-

доросси“, „южноросси“, „хохли“, мазепинці тощо заступало ці слова, майже завжди в лайливо-зневажливому тоні. Студенти росіяни з благословення „Клубу Націоналістів“ та україножерних газет били шибки в вікнах редакцій українських часописів, українського клубу, українських крамниць, нищили крам на вітряних чорнилом, встигаючи завжди утекти від дука пошлівої і неповороткої в цих випадках поліції.

Правда, й тоді вже Василь Шумлягин висловлював побоювання у своєму „Кієвлянині“: а що, як ці мазепинці справді створять свою культуру, тоді-ж самими репресіями багато не зробиш! Ну, а покищо „напіписаний альянс“ Шевченко, „запроданець австрійцям“ Грушевський та Лисенко, з своєю Наташкою Полаткою — це-ж і є вся мазепинська культура! От же брати її в лещата!

А за часів великої війни?! Коли міністр закордонних справ Сазонов висловлював думку, що нарешті настав час, коли можна покінчити з українством. Коли заводили цю найжахливішу й найганебнішу окупацію Галичини, коли нищалося все українське, коли тисячами вивозилося зліди і витяглося заручників з мітрополіти Шептицьким на чолі, наражаючи їх на небезпеку, на втрати, на приниження, коли сунулося вперед міліонна, зливалася така непереможна царська армія.

І минуло якихсь 20 років і від Імператорської Росії залишилися тільки чи не напівопереконаний претендент на Імператорський престіл, і вже на світі нема держави, нема, здається, й жовни, якою не обговорювалося на шпальтах газет українського питання.

А політ за часів недоброї пам'яті Скоропадщини, особливо за останнього її періоду, коли скинуто нарешті маску, коли розперезалося всі „едина неподільна“ і кинулося торкати все українське в „Українській Державі“, коли з усім сализмом билося погруддям Шевченка, рвалося його портрети, зривалося жовто-блакитні кофори, заарештовувалося українських діячів, співалося „Боже царя храни“ і коли (самі 20 років минуло!) в Білій Церкві почалося повстання невеличкої військової сили Сіверних Стріпців. Якже мало вигляді було на успіх цього повстання? Та минуло тільки місяць і ми були насидіж!

Часом і тепер виринає серед молоді думка: та якже можна було тоді повставати, розмакувати власну українську державу? Але в тому то й річ, що це був (а чим далі, тим більше в цьому доводиться переконуватися) єдиний спосіб урятувати Україну. Бо справді, якщо не було цього суга національного повстання в Україні, першій належало би виступити в справі утворення російської федерації, якою кінцевою метою буде відновлення великої Росії — заволодіння красномовні слова з грамоти генерала Скоропадського — що-ж сталося? Ясно, всі збройні сили Росії з генералом Денікіном розгорнулися на території України для боротьби з червоною Москвою. І допустім, що ці збройні сили Росії (білої) перемогли збройні сили Росії (червоної) і замість червоного прапора на мурі Кремля заманив би триколірний прапор. Якби це було тоді доля жовто-блакитного прапора?

Тут уже не слід принижувати, тут десь бодає згадати тільки другу половину року 1919 а

Плянна польонізаційна акція на Поділлі.

100 НОВИХ РИМО-КАТОЛИЦЬКИХ ПАРОХІЙ ТА ЕПІСКОПСТВО В ТЕРНОПІЛІ.

В Тернополі — як інформує „Всхуд“ — відбувся недавно з'їзд Секретаріату порозуміння польських суспільних організацій під проводом відомого з протиякранських виступів ген. Пашкевича. На з'їзді побув теж тернопільський воевода Малицький і коло 180 делегатів з тернопільського воеводства. Реферат про дотеперішню діяльність згаданого секретаріату і плани праці на майбутнє подав інж. Доленговський.

Отже референт ствердив, що „кресовий“ фонд диспонує більшою кількістю, з якої призначено позички на зорганізування нових торговельних станиць і ремісничих варстатів. Уже зорганізовано коло 600 нових господарських станиць з того коло 450 торговельних і купецьких станиць, понад 100 ремісничих варстатів і 24 промислові підприємства. Згаданий стан постійно збільшується. Крім того започатковано цього року будову 10 торговельних галей, що примістять від 10 до 25 крамниць. І так хлібо-робсько-торговельний дім у Тернополі примістить 15 крамниць, торговельні центральні, домішки для однорічної торговельної школи і господарських курсів та приміщення для бюро хліборобських організацій.

Акція будови прилавоків (т. зв. страганів) розвивається успішно. Дотепер на терені тернопільського воеводства вибудовано 31 прилавоків. Далі підготовляють курси в 4-ох містах у справі організації нових прилавоків, а в 12-ох місцевостях вже урештовлено товариші гуртників. В Тернополі і Тероболі отворено торговельні школи, а в Золочеві організують третю школу. На торговельних курсах перешколено понад 500 кандидатів, які вже дістали працю в терені. Торкувальні хліборобських справ інж. Доленговський заявив за створення інтервенційного фонду і значного збільшення кредитів на дальшу колонізацію.

Згідно з широко опрацьованою програмою праці в господарській діяльності в найближчих трьох роках урештовляють нові торговельні школи, вибудують 60 нових торговельних домів і 600 господарських станиць; зорганізують 1.200 нових господарських станиць; створять 200 крамниць „мулек ролячих“ у селах, де дуже мало польського елементу. Далі секретаріат порозуміння подбає, щоб усі гуртники з монополізованими виробами перейшли в руки поляків, щоб зорганізовано мережу безвідсоткових кас; щоб розбудовано організації скупки і збуту землеродів; щоб поляки перебрали виключно у свої руки аренду всіх млинів і будували нові млини; щоб зорганізовано торговлю яйцями на нових засадах, усуваючи чужих посередників; щоб розбудовано мережу молочно-молочарських кооперативів і зорганізовано скупку лавиніт та старого заліза. Цю величезну програму сподіється здійснити секретаріат порозуміння при активній співпраці цілого польського громадян-

ства і грішми з „кресового“ фонду.

В культурно-освітній діяльності секретаріат порозуміння змагається до оживлення діяльності „світлиць“ Т. Ш. Л. і „людових домів“. Секретаріат зорганізував сільські університети в Оглядіві пов. Радехів і Гермаківцях пов. Борщів. Далі задумує вишколити кадри освітніх інструкторів, недільні університети і районні курси та оточити спеціальною опікою сільську молодь. В цій широко закресленій програмі акції на перше місце висунув референт справу створення римо-католицького єпископства в Тернополі і 100 нових римо-католицьких парохій у тернопільському воеводстві. Вкінці інж. Доленговський обговорив основні, як слід повести пропаганду, щоб досягнути своїх цілей.

З черги забрав слово ген. Пашкевич, підкреслюючи, що згадана програма мусить обов'язувати кожну польську організацію. Далі з'ясував загальну політичну ситуацію та вказав на необхідність консолідації та на спеціальні заходи польського громадянства у Сх. Галичині. Українцям, яких п. ген. Пашкевич хоче спольонізувати при допомозі згаданого пляну, він обіцявав таке: „Лише велика Польща забезпечить українцям свободний культурний і господарський розвиток (про політичні права ген. Пашкевич дискретно забув згадати — прим. Ред.) і не буде перешкоджати в широко плянованих змаганнях на інших теренах“. При кінці ген. Пашкевич обговорював справу збільшення римо-католицьких парохій у тернопільському воеводстві і створення польського єпископства в Тернополі. Багато місця присвятив теж підготові сільської молоді до ремесла й купецтва та захвалював суспільну і „народову“ діяльність „спешальців“.

Над обома рефератами розвивалася оживлена дискусія, в якій забирали голос: голова „Звізозку земля“ кн. Сапіга, колоніст Колодзєй вїйт з Красного А. Вітос, бурмістр Геройць з Микунинь, адв. Сьвірський з Тернополя, голова Секретаріату порозуміння проф. Фішер зі Львова, б. през. Ленкевич, пос. Остафін і багато інших. Усі промови одностайно апробували згаданий плян польонізаційної акції та затвердили ще багато інших справ, над якими разитиме ще окремо Секретаріат порозуміння.

З'їзд закінчився прийняттям між іншим резолюції у справі створення польського єпископства в Тернополі.

„Всхуд“ запевняє, що до Варшави вїде в найближчому часі спеціальна делегація у складі воеводи Малицького, ген. Пашкевича, інж. Доленговського, дир. Грешука, колоніста Колодзєя та вїйта А. Вітоса, яка засує центральним чинникам згадану широко закреслену акцію в тернопільському воеводстві і буде домогатися широкої підтримки.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Четвер, 15 листопада 1888.

„СЛАВЯНСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ“ В АВСТРІЇ.

На вістку, що в молодочеських послах до австрійського парламенту під проводом д-ра Едварда Грегра хочуть з чотирма українськими послами до парламенту створити спільний „славянський клуб“ орган старочесів „Глас Народа“ виступив з гострою статтею проти молодочесів, закликаючи їх, що вони роблять це всупереч чеським національним інтересам бо зрадіть до чехів польський та інші клуби. „Глас Народа“ заявляє, що знає прикре положення русинів, але чеські посли мусять дбати передовсім про добро чеського народу. У зв'язку з цим „Діло“ писало:

„Ці слова висказують дуже багато. Вони показують, як сумно стоїть справа славян в Австрії і як по жидівськи мусять розуміти деякі славяни „славянську солідарність“.

Львівське „Норзо“

„Мешканці Львова нарікають на браг свіжого воздуха і по тій причині всі засібні старяться все на якийсь час виїздити влітку на провінцію на села. В літі, коли настає спека, то вже й не гадають де виїздити на місто, бо заки дійдуться до місця прогулянки, треба переходити вулицями повними порохи; того самого зазнають і ті щасливіші, що мають повози і коні, бо справді нікуди їхати вулицями вулицями. Щоб цим лику зарадити, задала секція міської ради зробити рід „норзо“, щось на подібну віденського Пратеру, тобто витинати дорогу, яка по вулиці 18 метрів ширину, обсадженою деревами а по боках хідники для пішаків. Ця алея буде йти вулицею Коперника на Вулицю дорогу, відтак звертаючись понад ставком Левинського вїде на стрийський готинець. Звідти попри стрийський парк можна буде зайти до Софіїв і новою дорогою попри став Каміньського вернутися на Стрийську вулицю. „Норзо“ має бути готове на другий рік, бо плани вже висотселені і треба тільки закупити матеріал для розширення дороги. Крім цього ця дорога вестиме за стрийську рогачку, де відбудувати міські парогони.“

Вибори до сенату.

ВИБІР ЧОТИРЬОХ УКРАЇНСЬКИХ СЕНАТОРІВ.

В неділю 13. ц. м. відбулися в цілій Польщі засідання воевідських виборчих колегій, які вибрали 64 сенаторів і стільки їх заступників. Крім цього 32-ох сенаторів призначить цього тижня президент Мосціцький так, що в найближчому тижні відбудеться вже мабуть засідання сойму і сенату.

На 64-ох вибраних сенаторів припадає 4-ох українців і 60 поляків, майже самих членів ОЗН. Сенативно випали вибори у Варшаві, де перепав б. міністр скарбу І. Матушевський, приятель полк. Славєка, який, як відомо, перепав там підчас виборів до сойму. Далі слід згадати, що крізь сито воевідських виборчих колегій пролізло теж кількох діячів з партії людовців, як Руг та інші. Вкінці декою несподіванкою є вислід виборів до сенату також у Львові, де вишлов сенатором Олександр Семкович, який перепав підчас виборів до сойму.

Вислід виборів у 3-ох східно-галицьких і волинському воевідстві такий:

Львів.

У Львові відбулося засідання воевідської виборчої колегії під проводом президента львівського окружного суду В. Гунічака при участі 275 делегатів. Сенаторами виїшли: 1) проф. д-р Л. Коліковський, 2) Марія Бартоломеї, дружина професора і б. прем'єра, 3) М. Бундзілж, хлібороб, 4) Олександр Семкович, перепавник, 5) Владислав Пульнарзич, хлібороб і 6) дир. інж. Микола Творило.

ТЕРНОПІЛЬ.

У Тернополі відбулося засідання воевідської виборчої комісії під проводом п. Тадея Лешинського у присутності 112 делегатів. Сенаторами виїшли: 1) Віктор Врубел, хлібороб; 2) д-р В. Ляхович і 3) Микола Малицький, діляч зі Шляхтинців.

СТАНІСЛАВІВ.

У Станіславові відбулося засідання воевідської виборчої колегії під проводом президента окружного суду д-ра Ст. Шеринга при участі 108 делегатів. Сенаторами виїшли: ген. Ф. Заміцький і адв. д-р Омелян Гордицький.

ЛУЦЬК.

В Луцьку відбулося засідання воевідської виборчої колегії під проводом куратора Семрина Мадішевського при участі 100 делегатів. Сенаторами виїшли: 1) през. Т. Гедройль, 2) кс. Казимир Носалевський, 3) през. І. Пуляський та 4) інж. Сергій Тимошенко.

Летунська комунікація Карпатської України.

Як подає „Прагер Прессе“, на Карпатську Україну виїхала комісія чехо-словацьких повітряних ліній щоб підшукати місце на новий летунський майдан, на місці угорського. Перші досліди переводили фахівці в Хусті і Солотвинських Долах, де вже є летунські майдани.

Солотвинські Доли вже мають радіову службу та технічні уладження; Хуст не є ще

жисля технічно вивінований. Питання летунської комунікації Прага—Карпатська Україна, вимагає з огляду на те дуже скорої розв'язки; до будови нового летунського майдану приступити негайно. На цьому будуть могли причаювати літаки мабуть цілий рік.

Покищо літаки будуть причаювати у Солотвинських Долах, облісає — у Хусті.

Чеська преса прийняла назву „Карпатська Україна“.

КОМУНІКАЦІЯ МІЖ СЛОВАЧЧИНОЮ ТА ХУСТОМ НАЛАДНАНА.

„А-Зет“ з 11. ц. м. (ч. 266) вживає вперше у вістках про справи Карпатської України замість дотеперішньої урядової назви „Підкарпатська Русь“ — назву „Підкарпатська Україна“.

Словацьке міністерство комунікації повідомляє, що для постійного зв'язку між східною Словаччиною та Карпатською Україною наладнано в порозумінні з військовою владою постійну моторову комунікацію на лінії Пряшів-

Хуст. Правильна комунікація почалася від 10. ц. м. і вона відбувається автом. в автобусами на трасі: Пряшів—Гуменне—Синча—Мала Березня—Перечин—Ремети—Поляна к. Сваляви—Свалява—Кушніч—Хуст.

В ХУСТІ ЗБУДУЮТЬ ВЕЛИЧАВУ ЕПІСКОПСЬКУ КАТЕДРУ.

Як подає пресове бюро Карпатської України, у плані розбудови Хусту передбачено м. ін. будову величавої єпископської катедрі.

з польської преси.

Українська справа і Польща.

„Останні тижні принесли дуже поважну комплікацію проблеми Підкарпатської Русі, що ще недавно видавалася нам проста і ясна. Оце виявилось, що наші українці — і також у великій мірі білорусини — приважують до способу розв'язки тієї справи багато більше значіння, як можна було спочатку думати“.

Так починає свою статтю п. н. „Польський і західно-український імперіалізм“ п. Францішак Червіський (відомий українському громадянству під своїм псевдонімом прізвиськом) в „Політиці“ (ч. 26 з 10-го листопада ц. р.). Він пише:

„На перший погляд могло б видаватися, що закордонна політика українців повинна бути зосереджена виключно на найважливішій для них проблемі, тобто на проблемі звільнення зпід московського ярма 40 мільйонів мешканців совітської України. Відомо, що ця проблема в останньому часі стає актуальнішою як давніше. Якби так було, не можна було б взагалі зрозуміти обурення українців проти відлучення Русі від Чехословаччини...“

ФУТРА
ПРЕССЕР

у великій виборі на догідних умовах дістанете у фірмі
Пасаж Миколая
напроти кіна „Тон“ ч. 2002 8—10

Але коли таке обурення є, то п. Червіський, виходячи зі становища, що „опині 7 мільйонів громадян нашої держави не можна в ніякому разі уважати за справу байдужу та без значіння, пояснює те обурення одною з українських політичних орієнтацій, яку він називає західно-українським імперіалізмом. Загалом кажучи він бере під увагу дві українські політичні орієнтації: 1. східну або „прометейську“ і 2. західно-український імперіалізм. Щодо першої, то вона

„мала завжди на меті створити передовсім незалежну державу над Дніпром. Ця держава спочатку задумувалася навіть зрезувати з провінцій Річпосполитої заселених українцями, щоб усе-ж у догідній хвилині перевести їх ревіндикацію. Не вважаючи на переконання щодо необхідності такого роду еволюції політики майбутньої наддніпрянської України, ми часто на цих сторінках боролися концепції незалежної України над Дніпром, як одної зі змін у міжнародному положенні, що нам здається найкориснішою. Справа долі українців у Червонській Землі, на Русі і в Буковині є для прихильників прометейської орієнтації — зовсім правильно — другорядна“.

Друга політична орієнтація, яку автор називає західно-українським імперіалізмом, — „спирається — як читаємо далі — на зрозумінні величезної переваги західно-українських земель над східними, не вважаючи на територіальну перевагу сходу. Підсвідомо — спираючись на досвід 1919-го року — вона вважає наддніпрянських українців не зовсім здібними створити державу і правити нею, і хотіла би, щоб ця держава творилася етапами в той спосіб, що українці з західною ментальністю завоювалиб українців зі східною ментальністю. Актуальна програма української західної орієнтації — якої на мою думку найталановитішим представником є посол Степан Баран, хоча ціле УНДО знаходиться більше або менше в її орбіті — полягає властиво на 3-ох точках: 1) максимум можливості свободного національного розвитку українців, що заселяють Польщу, Чехословаччину й Румунію, 2) змагання до злуки українців у тих трьох державах у межах одної з них і 3) завоювання для західно-української ментальності тих українських земель, що входять у склад тих трьох держав, а які колись входили у склад Росії“.

Щойно зі становища цієї орієнтації — каже п. Червіський — можна зрозуміти відношення українців до справи Підкарпатської Русі і взагалі Чехословаччини. На цьому місці мусимо спростувати думку, що визначним представником тієї західно-української концепції є посол Баран. Думку про те, що наддніпрянські українці не зовсім здібні збудувати державу видвинув у нас і широко мотивував

д-р Осип Назарук. Та це мимоходом. П. Червіський зясовує далі відношення Німеччини та Чехословаччини до обох згаданих орієнтацій української національної політики. На його думку Німеччина стоїть нині на становищі прометейської орієнтації, тобто хотіла би погодити поляків з українцями та підготувати спільний німецько-польсько-український марш на Москву і Київ. Якби тієї концепції не вдалося чомусь зреалізувати, Німеччина готова піти на західно-українську концепцію. Цим автор пояснює собі „повну суперечностей і недосказів“ політику Третього Райху у справі Карпатської України. Щодо Чехословаччини, то вона ніколи не стояла на становищі прометейської концепції, але намагалася використати для своєї державної рації західно-український імперіалізм.

Що торкається Польщі, то її становище — каже п. Червіський — до обох тих напрямів української національної політики було досі дуже наївне. Вона підтримувала прометейську концепцію ривалізуючи до деякої міри з Німеччиною, але негативно ставилася до західно-української орієнтації.

„Ми боялися тієї ідеології і не зуміли сили, що міститься в західно-українському імперіалізмі, спрямувати в наші вітрила. Ми дозволяли, щоб її без решти опанували чужі. А все-ж це поважна сила, яка рішає практично про настанову нашої української меншини та про цілу низку інших проблем“.

П. Червіський застерігається, що він не думає, щоб концепція західно-українського імперіалізму стала основним мотивом польської закордонної політики і цілком її опанувала. Він нагадує, що Бісмарк ніколи не обмежувався до одної політичної концепції. Тому автор гадає, що у „вахлярі польських можливостей повинні фігурувати“ і концепція західно-українського імперіалізму. Він твердить, що коли під цим оглядом іде про польсько-німецьку ривалізацію, то реалізація західно-українського імперіалізму має більше вигляді спираючись на Польщі як на Німеччині. Це промовлялоб за тим, щоб українці сперлися на Польщі. Що-ж до Польщі, то:

„ми народ насичений національними меншинами, яких маємо 36%. Але коли українська меншина перестане бути меншиною і стане співласником Річпосполитої, як цього хоче УНДО, то насичення зникне як під ударом чародійної палички і раптом виявиться, що державою, яка поза своїми межами має найбільше людей, що змагаються до злуки з нею, є наша Річпосполита“.

П. Червіський доходить до концепції польсько-українського федералізму підкреслюючи, що її автором є п. Петро Дунін Борковський. Суть тієї концепції: при допомозі сфедерованого з польським народом українського народу, що черпав би з тієї федерації збройні сили, здобувати по куснєві інші українські землі для тієї федерації. На думку п. Червіського сфедерування західної вітки українців з Польщею притягало би до тієї федерації і східних українців.

„Панування західних українців над Україною чи пак над частинами України, можна практично перевести тільки як панування накинєне при допомозі Польщі. Втім випадку притягання наддніпрянської України до Річпосполитої відбувалося б до деякої міри етапами, бо найважливіше, що тут було б — це культурна асиміляція тих земель західними українцями. Ми мали б тут до діла з історичною місцією універсального розміру, з місцією у великому стилі, що повинна йти в парі з експанзією унії на схід. Словом — ми мали б до діла з програмою гідною давніх, великих поляків“.

Ясна річ, що тут найважливіша справа, як діти до тієї федерації західних українців з Польщею. Автор дає на це питання таку відповідь:

„Одна, передвступна умова її реалізації — це радикально закінчити національні спори у Червонській Землі на підставі резигнації з національної асиміляції і обмежитися до охорони польщини, яка

Вислід конкурсу

РОЗПИСАНОГО П-ЄЮ Л. ФЕДОРОВИЧ-МАЛИЦЬКОЮ.

Мистецьке журі на своїй засіданні з 9. листопада ц. р. ухвалило нагороди конкурсу, розписаного дня 1. жовтня 1937, отсим мистцям:

I. За найкращу Богородицю Діву: I. нагорода анонімною авторів (Богородиця) 250 зол., II. нагорода п. Василю Дядиновичу (Богородиця) 200 зол.

II. За найкращий історичний малюнок: п. Денисові Іванцеву (Хрещення Русі) 100 зол.

III. За найкращий український краєвид: I. нагорода п. Петрові Обалеві (Золоте Поділля) 200 зол., II. нагорода п. Василю Конашеві (церковця о. Студитів) 150 зол.

З огляду на те, що вибір історичних малюнків був розмірно малий, нагороду зменшено з 250 зол. на 100 зол. Зате визначено другу нагороду у висоті 200 зол. за найкращу Богородицю Діву.

Від 20. листопада до 4. грудня буде улаженна вистава всіх експонатів, присланих на конкурс, у Природописнім Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка (Чарнецького 24). По виставі всі мистці можуть відібрати собі експонати назад.

Львів, 14. листопада 1938.

Члени журі: Ліна Федорович-Малицька, Д-р Станіслав Старосольський, Проф. д-р Володимир Залозецький.

уже існує, і радикально зірвати з польонізаційною програмою східних окраїн. Як колинебудь буде можлива програма поширити межі нашої держави, то не неприйнятними висновками п. Гертиха про здобуття Судетів і Смоленська в ім'я польської національної ідеї, але здобуттям для Річпосполитої нових просторів в ім'я західно-українського імперіалізму“.

П. Червіський підкреслює, що в українців така концепція завжди прозябала і в ім'я тієї концепції ще в 1936-ому році якийсь український політичний письменник приніс був до редакції „Політики“ статтю, в якій домагався прилучення до Польщі Підкарпатської Русі.

„Сьогодні — пише автор — той чоловік не відважився б виступити з подібною програмою. Він боявся б, щоб його зараз таки не вбили червонські українці. Обвинувачую на цьому місці авторів нещасної української політики останніх років, національних псевдогероїв, що внеможливили поважне поширення меж Річпосполитої“.

П. Червіський є тієї думки, що Польща не повинна допустити до того, щоб західно-український імперіалізм використала якась інша держава. Це можна зробити тільки так, що українці в межах Польщі дістануть широкі свободи.

„Маємо в наших межах 7 мільйонів славянських меншин. Меншинна політика Німеччини раніше чи пізніше зробить для нас цю проблему незносною. Мусимо за всяку ціну розв'язати її в спосіб корисний для Річпосполитої“.

Вірний засаді, що треба мати кілька політичних концепцій, автор каже, що якби західно-український імперіалізм хотів співпрацювати тільки з Чехословаччиною чи Німеччиною, то Польщі не залишається ніщо інше, як підтримувати іреденту над Дніпром і... польонізувати Волинь.

ЧЕШЬКО-СЛОВАЦЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ У СПРАВІ ЗМІНИ КОНСТИТУЦІЇ.

У висліді довгих переговорів узгоджено всі спірні точки щодо майбутньої компетенції союзнаї держави. У четвер відбудеться засідання парламенту, на якому ухвалить нову конституцію.

В понеділок тіснша спільна комісія розглядає подробиці узгодженого тексту конституції.

—О—

ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯД ЗАТВЕРДИВ ПЛАН МІНІСТРА РЕНО.

Французький уряд ухвалив кількадесяті декретів, що разом становить введення у життя плану міністра скарбу Рено.

Декрети забороняють м. ін. 5-денний тиждень праці, забороняють збірні умови, які зменшують видаєність праці і підвищують деякі податки на поштові й телефонічні оплати.

Курс франка устійнено на висоті 170 фр. за фунт штерлінгів.

Сторінка без політики.

Згоріли вже зложжя вугілля за 50 мільйонів доларів.

Чи воно правда, що в 1884 р. страйкуючі робітники підпалили живу вугля в одній копальні в околиці Огайо, — невідомо. Одно відомо: — від того року, отже більше як 50 літ, горять зложжя вугля в Огайо. Час до часу вогонь добувається на поверхню землі.

Інженери й техніки вживали вже преріжних способів, щоб угасити підземний вогонь, або бодай залокалізувати його. Та всі заходи виявилися даремні. Вогонь перемагав наймогутніші цементові застави. До копальні скермували навіть течія річки, але і безупинний струм води не аспів угасити тієї пожежі.

На підставі загальних обчислень, вогонь знищив уже вугілля бодай на суму 50 мільйонів доларів. Тепер вогонь загрожуватиме багатому басейнові Гокен і якщо вогонь справді захопить той басейн, то майже десята частина американської вугільної продукції піде з димом. Іде вже тут не про мільйони доларів, але про мільярди.

В оселі Стрітсвілла підземний вогонь загрожуватиме цілому десяткові домів. Керниці висихають, а головна вулиця міста зарисувалася в кількох місцях. За оселею западаються дерева і висохло кілька струмочків. Шілинами добуваються на поверхню землі клуби диму пари та справжні хмари саджі.

Найвища пора починати рятуюнок, однак

інженери тієї думки, що все, що горить і що підміноване підземним вогнем — пропаще.

Доми, що знаходяться у загроженій положенні мають евакуувати і залишити на жертву вогню. Всіх своїх зусиль уживають інженери лиш на те, щоб стримати дальший розвиток вогню. Щоб це виконати, інженери намагалися перетяти підземний пожежі дорогу. Тому теж велитенські машини при допомозі велитенських черпунів викопують штучні провали, які відтак заповнюють глиною. Глина має під впливом вогню ствердіти.

Коли жили вугля знаходяться глибоко, тоді треба вертати величезні шибби, до яких впливають спершу воду, відтак насипають цементу.

Болотяно цементовий провал мусить мати коло 1.000 м. довжини, щоб міг стримати вогонь. Крім того провалу мають ще побудувати другий довгий на 1.300 м.

Праця над будовою застав відбувається в незвичайно важких умовах. Жили вугля, що горять, віддалені всього двадцять кілька метрів від застави, тому теж робітникам дошкулює жахлива спека.

Чи вдасться інженерам залокалізувати пожежу, важко відгадати. Всеж такі підприємці сусідніх копалень готові дати навіть великі гроші, щоб лиш урятувати свої копальні через пожежу.

О. Левицька і С-ка
Львів, Кордацького ч. 51.

НАЙШИРШИЙ МІСТ У СВІТІ.

Данський парламент ухвалив проект будови кількох мостів, що мають получити Ютландію з островами Зеланд і Фін. Перший із цих мостів перекинуть над просьмком, що ділить Ютландію від Зеланду і він матиме 1 км. ширини. Отже буде він найширшим мостом у світі.

Роботи над будовою того мосту вестимуть під доглядом американського інженера Філда який вибудував найдовший міст у світі, а саме: Сан Франціско над Оклендом.

У Данії сподіються, що будову того мосту закінчать вже чогоного року. З будовою мосту лучать великі надії на збільшення туристичного руху та на оживлення вантажно-комунікацій.

НІМЕЦЬКІ ЖІНКИ НЕ ПОВИННІ КУРИТИ.

В Німеччині почали нову акцію за тим, щоб німецьким жінкам заборонено курити не лиш і прилюдних місцях, але і дома.

У статті, що її помістив журнал „Штюрмер“, подано таке:

„Жінки, які курять, не можуть мати таких здорових дітей, як жінки, що не курять“.

Гітлер та Муссоліні ведуть дуже просте життя та відмовляють собі „приємності курення“. Проте вони незвичайно діяльні і довели багато великих діл.

„Геть з тютюном для наших жінок, геть з тютюном для наших дітей!“

Ч а й

EWIG.

люксусовий

Рожа цейльонська

і добірний

№ 17.

Хвалять всюди від десятків років.

ДЕСЯТЬ ЖІНОК БЕЯ ФЕРІДА.

Із Стамбулу подають часописи таку цікаву та одночасно веселу подію. До одного з теомішніх судів прийшов 94-літній турок Бей Ферід, який просив розводу.

— Вона мені надоїла — казав Бей Ферід — крім того вона вже постарілася. Я тепер 60 літ. І я тому хочу женитися з молодшою.

На те жінка Бейя заявила таке: — Я в нього вже десята жінка. Він має 94 роки і тепер хоче одинадцятий раз женитися.

Суддя подумав хвилину й відтак заявив: — Бей Ферід, розводу я вам не дам. Ви ти десять разів женатому — це доволі з вас.

РАГЛЯНИ 30л. 30л. — ПЛАЩІ 30л. 30л.

ШАПІРА ПУЛ. ДИЧАКІВСЬКА

НАЙХОЛОДНІШІ ТЕРЕНИ У СВІТІ.

Найнижчу температуру має містечко Вохонськ у Сибірах. Температура доходить там іноді до 70 ст. нижче зера. Отже це найхолодніша температура в місцевостях підліткових мисливців.

Найвищу температуру має містечко Еритрей над Червоним Морем.

НЕДІЛЯ, 20. листопада 1938.

год. 10. рано

Сала „Бесіди“ Рутівського 22. І.

ПРОМ-БАНК

Львів, Гродзичких 1.

ДЕНЬ ОЩАДНОСТІ

получений в роздачу премій для найкращих в ощадності конкурс

Як Стоковський учив публику.

Відомий американський диригент Леопольд Стоковський, що про нього американська преса писала недавно більше, як лицює у зв'язку зі згодним коханням до Грети Гарбо, має в Америці не лиш величезну популярність. Він став справжнім пострахом концертної публіки. Пострахом став тому, що він не може стерпіти невідповідної поведінки концертної публіки, яка в Америці зовсім не краща, ніж в Європі. Іноді бувало таке, що Стоковський картая гостро пізніх гостей, які входили під час концерту на сцену, або зовсім переривав продукцію.

Одного разу, на останньому концерті музичного сезону у Філадельфії Стоковський дав дошкучаю лекцію поведінки тамешній публіці.

Коли вибила година концерту, на естраді зовсім нічого не вказувало на те, що того вечора має відбутися концерт. Шойно по кількох хвилинах зникли всі, які без найменшого поспіху почали уставляти пульти та світити лампи. Вони робили це з галасом, недбайливо і весь час свobodно розмовляли.

Згодом почали сходитися члени оркестри, виймали без поспіху з футералів інструменти, сідали за пульти і грали. Кожний, котрий спізнився, долучувався до оркестрантів. Очевидно кожний музикант строїв спершу свій інструмент, пересував з галасом пульти, крісло, зовсім не зважаючи на те, що концерт уже почався.

Шойно по якійсь часі оркестра збиралася в комплект і концерт відбувався правильно.

Та на тім ще не скінчилося. Перед закінченням концерту знову деякі музиканти почали збирати інструменти, гасили свої лампи й виходили з естради. Вкінці оркестра зовсім адекомплетувалася.

Тоді публіка зрозуміла, про що Стоковському йшло. Він показав публіці з естради, як вона поводитися під час концерту. Він наче поставив публіці дзеркало перед очима.

На черговому концерті ще на 5 хв. перед початком всі місця були зайняті. Ніхто не спізнився на концерт.

Видно дошкучаю лекція помогла.

РЕНТГЕНИ, ДІАТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ

порукає український склад лікарських інструментів і ветеринарних приладів

О. МАЦЯК і С-ка

Доставець Українського Шпиталю
Львів, ул. Валова 27. — Тел. 116-60.

Пожива з морського дна.

Англійські науковці кола від багатьох місяців застосовуються над питанням, як забезпечити населення від голоду на випадок війни. Відомо, що Англія продукує ледви 1/4 поживи, якої треба її населенню. Решту вона купує за виробу свого промислу. Тепер саме вчені ведуть досліди, які мають дати позитивні висліди, залежність Англії самовистарчальності.

На дні моря ростуть різні рослини; деякі з них надаються до їдженя. Праці стації, яка веде над цим досліди у Кардиганській затоці, виказали, що аж 50 родів морських рослин надається до їдженя або до промислових перері-

бок. У величезних кількостях можна знайти на морським дні матеріали, які надаються на штучний наві. По їх ужитті рослини осягають іноді незвичайну висоту 50 м.

Рослини, які можна їсти, звичайно дуже смачні та мають у собі багато мінеральних солей, передусім багато фосфору, йоду та бром. Вже тепер виробляють в Англії з деяких водоростей повилла, які своїм смаком пригадують помаранчі. Досі англійці тримають висліди своїх дослідів у тайні, але неважко цілий світ переконається, що море може нас живити не тільки своїми звірятами, але й рослинами.

До Українського Громадянства львівського повіту.

Львівське Повітове Староство письмом а 27. X. 1938 р. ч. Поль. 10 а/80/38 дало Львівському Повітовому Союзові Кружків „Рідної Школи“ дозвіл на переведення осінньої збірки на „Рідну Школу“ в селах і містечках львівського повіту в дніх 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, і 21. листопада 1938. (при збереженні законних постанов про прилюдні збірки).

З огляду на прикре матеріальне положення всіх 8-ми львівських вселюдних шкіл „Р. Ш.“, з огляду на те, що великий процент сільської дітвори львівського повіту користує з тих шкіл і з огляду на те, що оплата за науку в тих школах непропорційно мала в порівнянні з ви-

датками на удержання тих шкіл, — Рада Львівського Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи“ просить і кличе все українське громадянство львівського повіту, в першу чергу поодиноких місцевих збирачів, запрошених до переведення тої збірки, подбати ласкаво про те, щоб ця збірка охопила якнайбільше число жертводавців та принесла якнайкращий вислід.

Львів жде на свої села та містечка, нехай же вони скажуть своє слово багатою збіркою на „Рідну Школу“!

У Львові 10. XI. 1938 р.
Рада Львівського Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи“.

Промисл — ядром народного господарства Карпатської України.

ПІДЗЕМНІ БАГАТСТВА ЗАКАРПАТТЯ НАЙДУТЬ ДОГІДНИЙ ЗБУТ НА ЧЕСЬКОМУ РИНКУ.

Пресове бюро Карпатської України заперечує твердження ворожої пропаганди, мовляв: Карпатська Україна бідна, нежиттєздатна.

Тимчасом ця країна має чималі природні скарби, яких до цього часу як слід не експлуатовано лише з вини влади, що була в чужих руках та свідомо спинювала розвиток країни, яка має всі дані, щоб стати визначним промисловим осередком Східної Європи.

МІНЕРАЛЬНІ БАГАТСТВА.

Уряд переведе земельну реформу, меліорації, комосації, введе інтенсивне господарство — та не хліборобство буде ядром господарки молоді держави, а промисл. Карпатська Україна має дуже багаті, але мало вихиснувані копальні, яких продукцію можна збільшити 4 рази.

Майже під цілим Закарпаттям є багаті поклади соли.

Залізна руда з Карпатської України, одна з найліпших в Європі, має до 40 проц. заліза. Вона до тепер майже не вихиснувана, але тепер найде широкій збут у Чехії, яка втратила свої багаті копальні заліза. Чимало закарпатської залізної руди купувала Мадярщина.

Те саме можна сказати про вугілля, якого Чехія вже тепер чимало спроваджує зі закордону.

Крім того Карпатська Україна має багаті

поклади нафти, каоліну, вапняка, має догідні каменоломи.

Чи не найбільшим багатством Закарпаття є ліси.

У приспівеному темпі опрацьовують тепер пляни вихиснування усіх цих скарбів.

Будова шляхів уже почалася.

50.000 РОБІТНИКІВ НАЙДЕ ПРАЦЮ.

Як обраховує „Нова Свобода“, у цій господарській розбудові найде працю коло 50.000 робітників. Коли приймемо, що пересічна родина має 5 членів, зясуємо собі, що прожиток найде коло 1/4 міліона людей — а працю, і то добре винагороджену, дістануть лиш наші люди.

ПЕРШИЙ РАЗ ЗАПАНУЄ НА ЗАКАРПАТТІ ДОБРОБУТ.

Авдіція кінчиться словами Франка: „Лупайте цю скалу!“

У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ Є ЛИШ 1.749 БЕЗРОБІТНИХ.

Як стверджує офіційна стаття, у жовтні було в цілій союзній державі зареєстрованих 76.874-ох безробітних. З того на Чехію з (Моравією) припадає 60.466 безробітних, на Словаччину — 14.659, на Карпатську Україну — лиш 1.749.

Обєднання шістьох чеських партій.

ЗА ВИНЯТКОМ СОЦІАЛІСТІВ УСІ ЧЕСЬКІ ПАРТІЇ ОБЄДНАЛИСЯ.

Чехо-словацький прем'єр ген. Сирови завізав в останнє, щоб усі чеські партії обєдналися. Він загрозив, що коли вони цього не зроблять добровільно, уряд розв'яже їх. У відповідь на цей заклик минулої неділі (13. ц. м.) шість чеських партій: фашисти, аграрники, народне обєднання, дрібно-міщанська партія, народні соціалісти (Бенеша) і промисловці, обєдналися в одну політичну організацію; мабуть до цього багатою приступлять теж і клерикали.

До цього обєднання не приступили лише соціалісти, які змінюють назву на „партію праці“.

ФАБРИКА СКОДИ НЕ ПЕРЕЙШЛА У НІМЕЦЬКІ РУКИ.

У польській пресі появилася була вістка,

що більша частина акцій чеської фабрики зброї Своди перейшла у німецькі руки.

Чехо-словацьке посольство у Варшаві рішуче заперечує цю вістку.

У ПРАЗІ БУДЕ 11 МІНІСТЕРСТВ НА МІСЦЕ 14-ОХ.

Два нові міністерства.

Чехо-словацька рада міністрів рішила зліквідувати міністерства: уніфікації залізниць, пошт і телеграфів, здоров'я і фіз. виховання та суспільної опіки.

Зате основано два нові міністерства: комунації та суспільної і санітарної адміністрації. Разом буде мати праский уряд 11 міністерств.

Нові протижидівські постанови в відповідь на париський атентат.

ЖИДИ ТРАТЯТЬ ВАРСТАТИ ПРАЦІ І ПЛАТЯТЬ КАРНУ КОНТРИБУЦІЮ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: Під проводом марш. Герінга відбулася конференція, в якій взяли участь міністри: Фріх, Гебельс, Гертнер, Крозік і Функ; вони обговорили розв'язку жидівської справи та постановили низку гострих протижидівських кроків. Як виконавець 4-літнього господарського пляну, марш. Герінг видав розпорядок, на основі якого від 1. січня 1939 р. жиди не буде вільно вести детальної торгівлі, експедиційних підприємств, бур поручень та самостійних ремісничих підприємств. Жид не буде могти бути управителем підприємства. Якщо жид займає в підприємстві керівне становище, йому можна виповісти працю 6 тижнів наперед, щоб не позбавляти підприємство проводу.

Усі школи, що їх потерпіли жиди 8., 9. і 10. ц. м. мусять негайно направити жидівські влас-

ники. Премії з обезпечень, належні за знищені обєкти жидам німецьким громадянам, конфіскує уряд. Уряд рішив наложити на ціле німецьке жидівство гривну у висоті одного міліярда німецьких марок як кару за париський атентат; ціла ця квота припадає Німеччині.

Марш. Герінг видав уже виконавчі постанови у цій справі.

Мін. Гебельс заявив у інтерв'ю представникові Райтера, що передбачено ще дальші протижидівські постанови.

Майно німецьких жидів оцінює він на 8 міліардів.

АРЕШТУВАННЯ.

Як подає Нім. Інформаційне Бюро, в Берліні арештовано до 1600 жидів. ПАТ оцінює кількість арештованих на 2.000.

Прем'єр Волошин про положення у Карпатській Україні.

НАСЕЛЕННЯ З ЕНТУЗІАЗМОМ ВЗЯЛОСЯ ДО ПРАЦІ.

З радіопередачі з Хусту в год. 16.05 довідуємося:

Прем'єр Карпатської України о. д-р Августин Волошин у розмові з кореспондентом радіо заявив, що всі вістки про якінебудь неспокої на Карпатській Україні та про якінебудь делегації карпатських українців до малярської влади з проханням прилучити Закарпаття до Мадярщини — неправдиві. Поширюють їх вороги Карпатської України у диверсійних цілях. Населення Карпатської України розуміє, що тепер воно буде державу для себе і виключно для свого добра і з великим ентузіазмом взялося до праці.

Коли може бути мова про якінебудь невдоволення, то невдоволене населення, що дісталося під малярську окупацію. Селяни масово втікають з зайнятих мадярами сіл і дуже часто залишивши все майно голі й босі дістаються до Карпатської України намагаючись урятувати життя і залишитися на волі. Ціла низка українських сіл по малярському боці зовсім опустіла. Українська влада з отвертими руками приймає всіх тих братів, що рятуються перед окупантами і запевнить їм місце, працю та прожиток.

ГОЛОД У МУКАЧЕВІ І РОЗЧАРУВАННЯ В УЖГОРОДІ.

З тієї самої радіопередачі довідуємося, що в Мукачеві, який відірваний не тільки від рідної території, але тепер ще також від окупаційної держави, вичерпалися харчеві засоби. Літра молока коштує сьогодні 4 корони, тобто ціна його зросла на 300 відсотків. Населення з тривогою чекає зими, бо вичерпалися припаси дерева, якого не можна дістати.

В Ужгороді розчарування охопило всі малярофільські кола. Щойно тепер ці кола зрозуміли, що не Закарпаття втратило Ужгород і Мукачів, тільки Ужгород і Мукачів утратили Закарпаття.

ЗМІНИ В ТУРЕЦЬКОМУ УРЯДІ.

Як це ми згадували, дотеперішній турецький прем'єр Баяр утворив новий уряд. До нього належать всі члени попереднього уряду за винятком міністра закорд. справ Рушту Араса й міністра внутр. справ Сукру Каа.

Місце Рушту Араса заняв дотеперішній міністр справедливости Сарадаоглю, міністром внутр. справ став заступник предсідника національних зборів Сайдама, міністром справедливости Уран.

ТІЛО КЕМАЛЯ АТАТУРКА ЗЛОЖАТЬ ТИМЧАСОМ В ЕТНОГРАФ. МУЗЕЮ В АНКАРІ.

Як подає турецька телеграфічна агенція, після похорону зложать домовину Кемалю Ататурка у великій салі етнографічного музею в Анкарі; коло домовини стане почесна сторожа. Там буде лежати тіло Ататурка, доки не побудують величавого саркофагу.

НИНІ ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА ЛИТВИ.

Нині (понеділок) відбудеться вибір президента Литви. Бере в ньому участь 120 електорів.

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД НЕ ДОЗВОЛИТЬ УРУХОМИТИ ПЛАВБИ НА РІЦІ ЯНТСЕ.

В понеділок рано японський уряд доручив амбасадорам Англії та Франції відповідь на ноту у справі плавби на Янтсе.

Як припускають у добре поінформованих колах, Японія стверджує у цій відповіді, що неможливо негайно урухомити цю плавбу.

ДАРІЯ ЯРОСЛАВСЬКА

Полин під ногами

Повість із сучасного українського життя. Молода інтелігентна жінка у боротьбі за працю та кохання.

ЦІНА 2.50 ЗОЛ.

ЗАМОВЛЯТИ: Видавництво „Діло“, Львів, Ринок 10. — ЖАДАТИ: у всіх книгарнях краю.

Заява.

У 239. ч. „Українських Вістей“ з 17. жовтня 1936. р. виступив я прилюдно з ріжкими закидами проти тодішньої Ради Товариства Письменників і Журналістів ім. І. Франка. Стверджував, що ці мої закиди були неоправдані та що я впавав жертвою фальшивої інформації. Жадую, що я зробив ними моральну шкоду Товариству Письменників і Журналістів ім. І. Франка, яку хочу цією своєю заявою направити. Зокрема, якщо я в тім своїм тодішнім виступі особисто образив когонебудь з членів Ради ТОПЖ-у, особливо П. Голову, беру свої слова назад та висловлюю жаль з приводу їх появи.

Анатоль Курдидик.

Львів, 11. листопада 1938.

СМЕТОНА ЗНОВУ ПРЕЗИДЕНТОМ ЛИТВИ.

В останній хвилині довідуємося, що зібрана електорів вибрало пр. езидентом Литви дотеперішнього президента Сметону.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЯ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТІ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглості, бо стримаємо виснажку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла“! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неадапту, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величчю від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла“ складає за рік Бібліотеку „Діла“ з 12 томів.

— Людина без записника — генерал без мапи. Кожен інтелігент ХХ-віку мусить вести свої щоденні діла „з олівцем у руці“, цього вимагає від нього темп наших днів, постійна зміна вартостей гроша, праці, товару, тощо. Єдиним практичним помічником, підручником провідником у всіх тих запутаних справах буде для Вас календар-альманах „Криниця“ на рік 1939, із багатим, прещкавим змістом, великою інформативною частинною, яка стане все в пригоді у Вашій праці. Найважливішою новою в „Криниці“ є ОКРЕМИЙ ЗАПИСНИЙ ТИЖНЕВИЙ КАЛЕНДАР-ТЕРМІНАР, такий важний і конешний при щоденних записках ділової людини. Приступна ціна „Криниці“ зол. 1.50 дає кожному змогу засобитися найкращою альманахово-інформативною настільною книгою цього року. Не гайте зі замовленням, бо скоро наклад може вичерпатися. Замовляйте у Видавництві „Діло“, Львів, Ринок 10 або у всіх книгарнях чи продавців часописів.

— Асистент Загального Шпиталу у Львові д-р Левицька Наталя, ординує в хор. дитячих і внутрішніх, Стецьковського 6 (Филиппівка, бічна Торосевича). 2347 1—3

— З вишайраних шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліан Гаушевський — рік осну. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-45. 1430 4—2

— Магазин постелі Р. Джала — Львів, Хоружини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол. матраци по 6 зол. Приймає піри до прання. Тел. 294-81. 1196 —100

— 15 хвилин рецитатії творів Лесі Українки. У вівторок 15. ц. м. львівське радіо передає в різних літературній чвертьгодини в 14. год. рецитатії творів Лесі Українки у виконанні відомої рецитаторки Сеник-Грешакової.

— Украинські комунікати передають радіо-висильні Братислава і Банська Бистриця в таких годинах: 7.10 або 7.30 рано, 12.55 вночі, по год. 14.18, 16.05, між год. 19—19.30 ввечері, 21.05 і 23.05.

— З церковного життя. В неділю 13. ц. м. з год. 12. вночі відбулася в мітрополітній каплиці інсталяція о. пралата Л. Куницького на пралата-жустоса, о. В. Томонича на пралата-канцлера та о. Р. Лободича на греміяльного архієпископа гр.-кат. Мітрополітної Капітули у Львові. Інсталяції довершив сам о. Мітрополіт у приватності: о. о. Капітули а о. о. о. Капітули. В честь інсталяції видав потім Мітрополіт обід для цілої своєї Капітули.

— „Як будете бавитися в політику“... В ночі з 3. на 4. ц. м. командант станції поліції у Збоїських в асисті поліцей Рончковського зробив ревізію у крамаря кооперативі Петра Яничина у Збоїсках. Яничин лежав саме тоді хорий, а його товариші Евстахій Кудлатий і Лев Ставарський клали йому банжир. Не зважаючи на те, поліція перетрисала убрания і валізи шукуючи за зброєю. До Евст. Кудлатого командант звернувся з погрозою: „Як будете бавитися в політику, то вам покажу...“ Підозрівав, що це п. Кудлатий удекорував могилу поляглих борців перед панахидою в церкві.

— Вийшли на волю. В суботу 12. ц. м. вийшло на волю зі судових арештів у Львові понад 50 молодих українців зі Львова і з львівського повіту, яких поліція арештувала в ночі з 29. на 30. жовтня ц. р. По двотижневім побуті в судових арештах вийшли на волю: В. Янів, ред. Б. Кравців, інж. Р. Шухевич, м-р Гут-Кульчицький, В. Гут, студ. Каледій Білинський, ред. Ст. Арсенич, ред. В. Качмар, В. Кук, студ. І. Серапнт, Богдан Ліщинський, Борис Левицький, Вол. Левицький, Святослав Левицький, В. Соколовський, Юрко Соколовський, Тимко Семчишин, Ом. Логущ, м-р М. Ценко, Іван Балацький, М. Дзівак, Яр. Дуб, Євген Малащук, Василь Турковський, Петро Олійник, А. Питляр, М. Прокіп, М. Матвійчук, Ом. Литвинович, Ів. Равлик, Яр. Хомів, В. Боровик, М. Пухаль, Леонгін Сторожук, Лев Заціний, Петро Федорів, Яр. Логін, Б. Рибчук, Яр. Петрів, Яр. Дулар, В. Гут, А. Кузьма, Ст. Ніклевич та Яр. Логин — усі зі Львова. Їх арештувала поліція під замітом „підготовки демонстрацій з нагоди 20-ліття українсько-польських боїв“. Далі вийшов на волю молодий селянин Іван Хомяк зі Сторонятина, молодий хлопець Володимир Максимів з Підліско Малих, дир. І. Фур з Ременова та багато інших.

— „Сподем“ відпекується співпраці з українцями. Свого часу ендецьке „Слово Народове“ написало, що кооператива „Сподем“ хоче „до спілки з українцями“ опанувати господарське життя Східної Галичини. „Сподем“ заскаржило названу газету до суду за образу, а редакція „Слова Народового“ назвала автора тієї замітки, п. Адама Єннера. Цей останній склав на черговій судовій розправі заяву, що його закид, немов „Сподем“ іде разом з українцями і жидами та таким робом приводить польському населенню шкоду — полягає на фальшивих інформаціях і не відповідає правді і тому п. Єннер перепрошує „Сподем“ за кривду. — У цій справі є два пікантні моменти: 1) п. Адам Єннер, це син Владислава Єннера, колишнього директора Союзу Рільничих Кооператив, тепер професора кооперативного ліцею у Львові, отже людини, яка — згідно з ідеєю кооперативу — не повинна вбачати у конструктивній праці українських кооператорів шкоди для польського населення, а в співпраці з українськими кооператорами — аж такої ганебної речі, яка вимагала б суду і перепроси. Не знаємо, що думає п. Владислав Єннер, у кожному разі його син, тепер ще студент, вважає за можливе бавитися в альянування польської прилюдної опії страхом „української небезпеки“ та в донос на тих поляків, які можуть щонебудь спільного мати з українцями. 2) З польської сторони чуємо в'їзно, що українці не хотять „співпрацювати“, але одночасно ціла велика польська кооперативна організація вважала за відповідне навіть до суду ескаржити за кривду, якщо хтось напише, що вона — співпрацює з українцями!

— Пан Хшановський не розуміє по українськи. На вул. Валовій у Львові є цукорник п. Хшановського. Купувало у нього й чимало українців, може тому, що дехто з наших людей знав, що той пан був близько пов'язаний з відомою українською родиною. Тимчасом позавчора, коли прийшла до тієї цукорні одна українська громадянка і попросила тістечок, почула різку заяву „не розуміє такого слівця“. Паночка за прилавком так само заявила, що „не розуміє“, а коли наша громадянка почала говорити по німецьки — дістала науку, що у крамниці треба говорити мовою П. власника. Сумніваємося, чи дотеперішні українські клієнти цукорні п. Хшановського схотять ахолоити з ним у філозофічно-патріотичні дискусії.

— Будівельна катастрофа трапилася в суботу 12. ц. м. у Львові, при вул. Під Дубом ч. 6. Завалилася частина старого дому. Троє дітей Ангустини Рат упали а меблями до пинини. Дві особи поранені. До катастрофи дійшло у зв'язку з перебудовою каналу під будинком.

— Краєва хроніка. В Озернах, товмашького повіту, від удару грому в часі бурі занялися будинки Естери Кригел. Огонь перенісся на сусідні загороди, які зникли з життям та мертвим інвентарем. — У Грушні, товмашького повіту,

БАЛЬЗАК

Утрачені ілюзії

ПОВІСТЬ У 2 ТОМАХ

Кар'єра і трагедія талановитого журналіста. Париж газет, видавців, великосвітських салонів, лихварів і мистців перенесені 100 роками. Театр і його куліси. Інтриги, гроші, слава і порив ідеаліста.

ШНА 4.— ЗОЛ. 3А 2 ТОМИ.

Дістанете у Видавництві „Діло“, Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях краю.

ураган зовсім розвалив дім Михайла Барчука. — У Словоті, перемишлянського повіту, Михайло Коналюк зі Львова найхав моторовером 64-хліб Марію Тестів, що 30 хвилин після того вмер.

— Смертельні стріли до вломника. Перед тим, немов і вломники дісталися до мігали юніра Боруха Геннера в Перемишлі, вони обікрали до тла. Шукаючи за злодіями поліція звернула увагу на вломника Я. Підгурського в Перемишлі, який щойно вийшов з в'язниці за підсидів 5-літню кару за влом. Одночасно поліція ствердила, що Підгурський змігся з Львова. На днях поліціянт з Родатич пов. Гродок стрінув Підгурського на гостинці і хотів його вилегітимувати. Однак тому, що Підгурський кинувся на поліціянта, цей смертельно зранив вломника, який за хвилину помер.

— Засуд урядовця староства за зневагу. Перед окружним судом у Новгородку відповів двоє урядовців староства з Баранович, про яких вніс акт обвинувачення Я. Махой з Баранович за зневагу. Одного з них окружний засудив на місяць арешту з припиненням на три роки і 100 зол. гривни та на заплату дових коштів, другого увільнив від вини і кар.

— Воєнний суд у Чернівцях засудив 16 осіб гмінації в Сучаві на кару в'язниці від 6 до 12 місяців за те, що належали до нелегальної організації б. залізної гвардії.

— Комасация 500 сіл на Литві. Литовська земельна комісія перевела комасацию 500 сіл створила 15.000 наділів для 10.000 хліборобів. Крім того переведено парцеляцію 40 великих господарств простором понад 10.000 гектарів. При комасаций працювало понад 200 тисяч землемірів.

— Велитенські заробітки француської пошти. Француське міністерство пошт, телеграфів і телефонів має обороту річно коло 400 мільярдів франків. В одному році пошта вилася 1.600.000.000 листів, чотири мільярди поштових 65 мільйонів поручених листів і карток та 31 мільйонів поштових переказів.

— Край гроші, щоб позолотити зуби. З високій хліборобської школи в Букреші вкрав студент І. Дука 100 тисяч лев. На вулиці І. Дука зізнав, що грошей потребував на вшк. вшк. золочення своїх зубів сподіючись, що в нього найбільший успіх у жінок. І дійсно по крадіжці І. Дука пішов до дентиста і доручив покрити свої здорові зуби золотом. Арештований Дука має ледви 17 років.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ

просимо завжди пам'ятати, що рукописи не пишати тільки на одній сторінці, читати і писати, залишати між рядками відступ (інтерліній) і писати паперу, на якому вписано не залишає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

— Віже навіть японці матимуть університет. Фінляндський уряд має великі заслуги в справі ривання неграмотності між японцями, які крім є тепер ледви 3 відсотки неграмотних. Пер фінляндський уряд рішив відкрити в Японії університет у надалі на шк. японців і місцевості Фінляндії. В університеті будуть дати мови в японській мові.

— Новий винахід постраху злочинів. Технік у Трієсті винайшов прилад, що виставляє на злочинців, які крадуть самоходи. Винахід полягає на тому, що мотор вкраденого самоходу починає сильно гудіти, а сирени починають грати з хвилюючою, коли злочинці вийдуть з самоходу і виставлять мотор. Самоходні двері самоходу автоматично замикаються і дії не може втекти зі самоходу.

Годинники і біжутерію

ЗОЛОТО І СРІБЛО

купуємо і продаємо в єдиній українській крамниці

Романа Тарновецького
Львів, ПІЛСУДСЬКОГО 11 А.

— Білі оран в Піринеях. Лісничий Адрі Ко-
льомб застрілив на днях у піринецьких лісах
білого орла, якого крила були довгі на 1,80 м.
За свій вчинок дістав нагану від власника лісів,
який станув на становищі, що такого невиданого
орла не слід було вбивати. Кольомб зая-
вив, що вже кількакратно бачив білого орла
підчас своїх мандрівок по піринецьких лісах,
але щойно тепер удалось йому застрілити од-
ного з них.

— **Нападок Атилай.** Один з найздібніших
старшин марш. Чан-Кай-Шека поручник Кі-
Гун-Тсен виводить свій рідовід у простій лінії
від провідника гунів Атилай. Між своїми пред-
ками поручник Кі-Гун-Тсен нарахував 467 прізвищ
визначних китайських полководців, учених, по-
етів і державних мужів. Талановитому поруч-
никові усміхається в китайській армії велика
карьеря. Його призначають штаб китайської армії
керманцем оперативного відділу.

— **Масова крадіж книжок.** Англійська полі-
ція „Скотленд Ярда“ шукає пильно за злодіями,
які масово крадуть книжки з бібліотек і книга-
рень у Лондоні. Поліція обчислила, що злодії
вкрали протягом року понад мільон книжок,
вартості 250.000 фунтів штерлінгів. Злодії ма-
ють спеціальні течки та окладники, до яких хо-
вають незамітно крадені книжки. Злодії спе-
ціалісти у крадіжці книжок заробляють тижне-
во коло 30 фунтів штерлінгів з продажі краде-
них книжок.

— **Як постоє жовчезне каміння.** Коли печінка ліниво
хвилює жовч у жовчезній міхурчику збирається в не-
великі кімачки. Вони густі, бо вода, яку вона має в со-
бі виводиться у отвір міхурчика і через цей отвір
жовч виводиться в жовтий осад. З цього осаду постоє
жовч, так зв. „жовчезний пісок“. На грудочках гро-
мадиться соди, які творять нормальний склад жовчі, а
на них постоє знову жовтий осад. Через те грудочки
більшають постійно і таким робом творяться з них жо-
вчезне каміння. Саме воно спричиняє у людини багато не-
дуг, наприклад: болі в боці і підсерцевій ділянці до
середньої ребра, болі печінки, нахил до запору, обло-
жених язик, гарячка і несмак в устат, відбивання га-
зів, адуття і бурчання в кишках, темна і мутна сеч,
свербізна шкіра, жовтаві плями на шкірі, болі і заво-
роти голови, ханжовання, тощо. Заспокоєння жовче-
вої каміні може стати дуже небезпечним і гіршим для
здоровля людини. Жовчезне каміння, яке довгий час пе-
ребує в міхурчику, потрапляє постійно в сечівник, ви-
зиває запалення міхурчика і по якимсь часі може до-
вести до обложених вередом, роїння і різних усклад-
нень. Люди, які недовідають на жовчезну камінь не по-
винні в ніякому випадку занебавати лікування, яке по-
лягає в цьому, щоб усунути жовчезні вередки і не дати
їм творитися. Відучи по засади, що краще запобігти всім
недугам ніж їх лікувати, люди із нахилом до не-
дуги печінки повинні звернути увагу на ді-
яння цієї такої важкої залози і не допустити до запору
жовчі в печінці. В який спосіб можна це зробити по-
яснює докладно брошура, яку вислав даром Хем-філтон.
Лібораторія „ХОЛЕКІНАЗА“ Г. Немесвського, Варша-
ва, Нова Світ 5, або теж дістанете її в кожній аптеці
і дрогерії.

— **Холодні вітри віють з півночі.** Сонце вже „не сві-
тить“ так як досі. Осіння сиріфонті вже почалась. При-
йшла пора року спеціально небезпечна для людського
здоровля. Зміни температури приходять такі наглі, що
важко припоронити до них кожній раз свій одяг. Зба-
гаджені перем гарячо, теплою погодою „золотої осі-
ні“ виходимо з дому в легкій одязі, щоб хвилину пі-
зніше нагній холодний дощ промочив нас до нитки. Я-
кщо річ, що наслідок такої пригоди не дає на себе дов-
го чекати: простуда готова. Тоді ажваємо 2—3 та-
блетки Аспірини і теж зміна одягу на тепліший охоро-
нить нас перед небезпечною поважнішим недугою.

Спорт.

ПЕРЕМІЩІЛЬ СЯН — УКРАЇНА 2:1 (1:0).

Перші в історії обох наших дружин змагань за
містечко Окружної Ліги відбулися минулої неділі в
Переміщіль. Обі дружини займають протилежні місця
в таблиці: Україна скаче по містечку О. Л. Сян мусить
ритуватися перед деградациєю. Тому не дивно, що зма-
гання двох найкращих українських дружин мали чимале
значіння. Переможцем вийшов Сян, який виявив
більшу амбіцію та запал.

Обі дружини виступили в таких складах:

Україна: Вояк, Миклош II, Гомосвський, Рона-
лещ, Нойман, Кармичинський; **Магоцький, Скопць, Мі-
халюк, Вогурат, Тихолія.**

Сян: Ніжанивський II; Мелвїт, Буш; Овоня, Не-
офіт, Ходань; Ніжанивський I, Верезовський, Дигда-
левич, Турко, Мадичинський.

Після знаймих привітів та обміни прапорів гру
почала Україна, яка відразу перемає, небезпечно
активно правим боком. У перших хвилинах перемає У-
країна, однак Ніжанивський знаменито боронить.
Згодом шаста усміхається Сян, та в він не викорис-
товує догідних ситуацій. Перші ворота адобує Сян
в 22 хв. Мелвїтський подає до середньої, мже відбива-

ється від кількох ліг і вінні Дигдалевич добирає його
до воріт — 1:0. Якийсь час вирізняла гра. Україна має
амого адобути ворота, коли стріла Скопця продовжує
Вогурат. Дослідно в останній секунді Ходань відкопує
м'яч із ворітної лінії на ріг. Інші небезпечні ситуації
під воротами Сяну рятую ефективно й певно Ніжанив-
ський. Годиться при цьому підірвати, що судді Д.
Земан не має нагоди до інтервенції і щойно в 30 хв. на-
казав перший вільний коп за припадковий фавль. На
заявлячи на гарні акції нападників чорно-чороних та
на кілька догідних ситуацій, повільність тих нападни-
ків у вирішних мєнтах та одночасно заважність задож-
ників і помітників Сяну не дають змоги бити грати
вирішення.

Після перерви вже в 3. хв. Сян адобує другі
ворота після стрілу Турко, що його добирає Дигдалевич
— 2:0.

Зараз потім (7 хв.) Скопць адобує ворота для
України з подачі Миклоша. Вислід 2:1 для Сяну не
аміняється вже до кінця змагань, хоч пі дружини мали
ще чимало добрих нагод.

В Україні неале грала залого. Вояк боронив пев-
но, хоч при пропусках других воріт не був без вини.
В допоміж добре грав Нойман. Найслабшою частиною був
напад, зокрема правий бік: Магоцький-Скопць. На-
кращий у нападі Вогурат.

У Сян на поже припадковий заслугує воротар.
Ніжанивський, який боронив у безнадійних ситуаціях.
Неале спиналася залого, хоч вона розігралася щойно
по двадцять хвилин. Найслабше грала поміч. На Хо-
дань планети було повільно двома частини перерву
внаслідок двома частини. Також Неофіт і Овоня не
авдовали у 100 відсотках. У нападі найкращий Турко.
Добре й мудро грав теж чільний Дигдалевич. Інші на-
згал авдовали.

Коли вжити під увагу величезну амбіцію обох
двух, то їх перемога над без сумніву кращою технічно
і під оглядом руху України заслужена. При вели-
кій своїй амбіції має теж Сян і велике щастя, що раз-
ом аложилось на його успіх.

Вислід 2:1. Судді п. Земан має легке завдан-
ня, а якого теж виявився зовсім добре.

ОКРУЖНА ЛІГА.

ДРОГОВИЧ: ЮНАК — ПОГОНЬ (Стрий) 2:0 (1:0).

Юнак виступив до цих змагань у доско амінену
складі, а саме поросуну Жуваду до нападу, а його
місце в повоці займає юніор Адамський, що був най-
кращим у цій лізі і взагалі одним із найкращих на
грищі. Гра була жива і дуже гоотра, але судді п. Са-
варин аузів адержати обі дружини в належних кар-
бах. Перші ворота добує Кручак з випрацювання Гур-
овського.

Львів. ПОГОНЬ І. Б. — ПОЛЬОНІЯ 6:1.

Катастрофальна програма Польонії, яка скоотує-
ся чимраз нажте. Погонь висуналася несподівано на
друге місце в таблиці.

РЯШІВ. РЕСОВІЯ — ВКС 2:1.

Ресовія зіпхала ВКС на четверте місце в таблиці.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1. Юнак	11	16: 6	23:11
2. Погонь І. Б.	12	14:10	26:18
3. Україна	10	13: 7	26:14
4. В. К. С.	11	12:10	26:15
5. Ресовія	10	12: 8	24:22
6. Корона	12	12:12	18:32
7. Погонь Стрий	11	11:11	33:22
8. Чорні	10	11: 9	19:17
9. Гасмоня	11	11:11	14:17
10. Лехія	10	9:11	14:12
11. Р. К. С.	11	8:14	8:12
12. Польонія	12	7:17	15:31
13. Сян	11	6:16	11:32

А-КЛЯСА.

СКАЛА НЕ МАЄ ЩАСТЯ ДО ТУР-У.

Стрий. ТУР (Дрогобич) — Скала 3:1 (1:0). Порука
стрийської Скали з дрогобичним Туром 1:3 повторю-
ється вже треті з черги і переходить у свого роду
„традицію“. Скала заграла на своєму грищі слабо. Зо-
крема анемічно грав напад, що не виявив асного об-
лїтця. Поміч грала теж зуди нижче своєї нормальної
форми. Найкраще грала залого, зокрема Деряко. Ма-
лєцький на воротах був явно неадопонуванний. Єдині
ворота для Скали адобує Заплатинський. Для Туру
Павич і Вояк (2). Суддя п. ред. Пашивський зі
Львова.

Mag № 1
усуває паролі
і хоронить во-
лосся перед
впадом.

Б-КЛЯСА.

Визнання за містечко Б-кляси. Ворота адобує
Верходай.

Отеп вийшов на грище зі сильною волею пере-
має, бо його позиція на кімні таблиці була зовсім неа-
вильна. А що Лют теж прийнявся на кімні таблиці —
ясно, що гра обох дружин була гоотра й заважта. Все
таки гра завдяки судді не поросунала дозволених
меж. Не вважаючи на цінну перемогу, Отеп не адово-
лив, бо знову напад стрілово не дописав, хоч відпоріт-
них догідних позицій мав чимало. Як цілість ця лізія
вишала дуже блїдо. На окрему агадзу заслугує лізія
оторона Петрівський — Огаїя. Поміч слаба. Найкращий
ще Тимшо. В залозі ліпший Довбуш від Ошудинка.
Чимало до перемоги причиняся Костів на воротах,
який мав одні зі своїх найкращих днів. Він боронив
прегарно в деяких — адалася — безнадійних ситуа-
ціях. Як цілість. Отеп загрив амбітно та все таки не
виявив тієї форми, що у весняній рушї. На цю слабу
форму може вплинуа надмір змагань. Слід ще додати,
що Отеп виступив без найкращого свого амагуна
Литвина в залозі. На будуче амагуна Отепу мусять рі-
шуче впливати підчас змагань більше енергії, а деякі
амагуни відваги й дисциплїни.

СПОРТ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ ПОЧНЕ НОВЕ ЖИТТЯ.

Спортовий референт Пресового Бюро повідомив з
Хусту, що спортовий рух на Карпатській Україні ще
а відомих причин не почався, але в найближчому часі
життя карпатоукраїнського спорту вернеться у свої
правильні рамки.

Українська Національна Рада переводить реестра-
цію дотеперішньої праці поодиноких товариств та
просить уєї осередки спортового життя зголошуватися
до спортового реферату Української Національної
Центральної Ради

ЗАКОРДОННІ ВИСЛІДИ.

ДЕБЛІН. ІРЛАНДІЯ — ПОЛЬЩА 3:2 (2:1).

Міжнародні змагання між репрезентативними Поль-
щі та Ірландії захінчилися серйозною, хоч заслуженою
перемогою Ірландії. Ворота для Польщі адобули: Вілі-
мовський і Пйонтек. У першій половині Ірландія має
замітну перевагу і адобує дві воріт. Марєво по-
равки аменшує Вілімовський, який адобує перші во-
рота для Польщі. Після перерви знову натисає Ірлан-
дія і якийсь час веде вже 3:1. Вислід для устіаїкє
Пйонтек, який адобує другі ворота для Польщі.

ВЕЛИКІ НЕСПОДІВАНКИ ЧЕСЬКОЇ ЛІГИ.

Сьогоднішні змагання Чеської Державної Ліги
привнесли дві величезні несподіванки, а саме програли
Сварти і Славїї.

Батя Злін — Славїя 2:0.

Славїя програла несподівано у Зліні.

Вікторія Жіжков — Спарта 2:0.

Спарта програла заслужено, бо виявила куди
слабшу гру. Ця програма сенсаційна ще й тому, що
Спарта програла на своєм власнім грищі.

Інші висліди Ч. Л. були такі: Кладно — Лібень 1:0.
С. Н. Пльзень — Жіденїце 2:1. Шл. Острава —
Наход 1:1.

МАДЯРСЬКА ЛІГА.

Ференцварош — Кішпешт 4:1, Неметі — Гунгарія
1:1, Сегед Уйпешт 0:0, Вочкай — Путля 3:2

ІТАЛІЙСЬКА ЛІГА.

Новара — Торїно 0:1, Мілан — Лацио 3:0, Болон-
ія — Сампєрорена 2:1, Ювентуе — Ліворно 2:1, Трі-
єст — Варі 1:0, Локателі — Дженова 0:1, Чюдєна —
Амброзіані 1:1, Ає — Наполі 2:2

ВІСТІ З БУКОВИНИ

МАЗЕПА — УНІВЕРСИТАТ 0:0 (0:0)

Змагання за першєство другої класи чернівецької
округи Університата, каюб студентів університету аж
тепер допущений до змагань, перемає на дві класи
ниж клуб. Між іншим має він своїми амагунами
кількох добрих мадерів із Семігороду. Каюб є неофі-
ційно професіональний (амагуни мають бооплату
буреу, гаря і ще етапюдію готїаюк). Його аляно до
першої класи майже певний. На тї тияого протівник
та ще на тяжким боопототїм гришї впаав Мазєпа без-
ладїаю. Яєнішми тїтками були тільки середущий
помічник Суховорський і правий Барєцький, а пере-
довім воротар Сєк, що загрив найкращі свої ама-
гунами.

Нові книжки й журнати.

ПРОГРАМА ВИКЛАДІВ Українського Візнного У-
ніверситету в Празі в акадєміч. році 1938-39. Прага,
1938. Вал. 8-хз, єтоп. 12

За оголошення редакція не відповідає

Ширіть наш часопис!